

Handläggare
Helena Nilsson
Telefon: 08-508 33457

Till
Utbildningsnämnden
2018-06-14

Idéburet offentligt partnerskap inom utbildningsnämndens område

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner inriktningen för arbetet med idéburet offentligt partnerskap.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Malin Eriksson
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade i november 2017 om riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP). I remissen som föregick beslutet har stadsledningskontoret gjort bedömningen att en ökad samverkan och partnerskap med den idéburna sektorn kan bidra till ökad samhällsnytta. Vidare görs bedömningen att det bör finnas ett utrymme för att ingå IOP när det handlar om verksamheter som är frivilliga för staden och där det inte finns någon marknad eller konkurrenssituation att vårda.

Förvaltningen har tagit fram förslag för utbildningsnämndens inriktning för arbetet med IOP och några exempel på områden som kan vara aktuella ges. För att underlätta hantering och framtagande av eventuella IOP-avtal kommer förvaltningen att ta fram anvisningar för IOP och vad som kan och bör ingå i ett sådant avtal.

Bakgrund

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en modell för partnerskap mellan den idéburna¹ och den offentliga sektorn. Modellen utarbetades av ”Forum – idéburna organisationer med social inriktning” år 2010. Avsikten var att skapa en tredje väg för samverkan, mellan bidrag och upphandling. IOP utarbetades som en samverkansmodell som kombinerar resurser och handlingskraft med föreningarnas rätt till oberoende.

För att ett IOP ska kunna formos behövs minst två parter, en från idéburen sektor och en från offentlig sektor, som båda är intresserade av att ingå ett partnerskap. Ett IOP-avtal bör skrivas med inriktning på en specifik verksamhet, som bedrivs av den idéburna organisationen men som den offentliga sektorn ser som ett komplement till sin ordinarie verksamheten. I avtalet bestäms bland annat vad partnerskapet gäller, vilken part som ska bidra med vilka resurser samt hur länge avtalet ska gälla.

En viktig del av IOP-modellen är att båda sidor i partnerskapet bidrar med resurser. Resurserna behöver inte vara ekonomiska, utan kan till exempel innebära att en part bidrar med ett specifikt arbetssätt eller en kompetens, en lokal eller marknadsföring. Verksamheten ska inte vara vinstdrivande och ersättningen för den ska vara rimlig.

Bidrag, IOP, eller upphandling?

Om den offentliga sektorn vill stödja en idéburen organisations *allmänna arbete* är föreningsbidrag den vanliga formen för stöd. Om det däremot gäller en *specifik verksamhet* som bedrivs av en idéburen organisation, och som den offentliga sektorn är intresserad av att samverka kring under en längre tid, kan ett IOP vara en möjlig form. IOP kan också vara ett möjligt sätt för att föra samman flera verksamheter som tillsammans bidrar med ett värde för en viss målgrupp.

Om det är en specifik verksamhet som den offentliga sektorn har ett behov av, men det finns *flera olika potentiella leverantörer*, ska verksamheten däremot upphandlas enligt upphandlingsreglerna. Det

---

¹ En vanlig definition av idéburen sektor är att den omfattar organiserade verksamheter som grundas kring ett värde eller en idé, som bygger på demokratiska värderingar samt gynnar allmän- eller medlemsintresset. Verksamheterna är organisatoriskt fristående från den offentliga sektorn och bedrivs i icke vinstutdelande föreningar, kooperativ, samfund, stiftelser eller liknande sammanslutningar. ”Forum – idéburna organisationer med social inriktning” år 2010

är då ett upphandlingspliktigt kontrakt. I sådant fall är IOP inte en lämplig eller möjlig form.

Stadens riktlinjer

Kommunfullmäktige beslutade i november 2017 om riktlinjer för IOP. I remissen som föregick beslutet om riktlinjerna har stadsledningskontoret gjort bedömningen att en ökad samverkan och partnerskap med den idéburna sektorn kan bidra till ökad samhällsnytta. Den idéburna sektorn kompletterar med värden som staden inte har, till exempel i form av den idéburna sektorns förmåga att ta vara på människors engagemang och mobilisera människor i olika frågor.

Stadsledningskontoret bedömer att det bör finnas ett utrymme för att ingå IOP när det handlar om verksamheter som är frivilliga för staden och där det inte finns någon marknad eller konkurrens-situation att vårda. Med tanke på den juridiska komplexiteten krävs dock att en bedömning görs i det enskilda fallet för att säkerställa att avtalet inte står i strid med de kommunala kompetensreglerna, upphandlingsreglerna eller EU:s statsstödsregler.

Stadsledningskontoret konstaterar vidare att gränserna sannolikt kommer att utformas genom domstolspraxis och Konkurrensverkets tillsynsarbete och att det sannolikt inte finns någon garanti för att ett avtal om IOP är lagenligt innan det prövas i domstol.

Ytterligare vägledning kan komma från centralt håll.

Ärendets beredning

Ärendet har bredds inom avdelningen för ekonomi och styrning i samverkan med gymnasieavdelningen och grundskoleavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser att några av de organisationer som tidigare fått bidrag (bidrag till utomstående organisationer) skulle kunna vara aktuella för IOP istället. Förvaltningen bereder detta under 2018 för att nämnden i början av 2019 ska kunna fatta beslut om eventuella IOP-avtal.

Utbildningsnämndens inriktning för IOP är, utöver stadens riktlinjer, att verksamheten i avtalet ska stämma överens med skolans regelverk och värdegrund samt knyta an till elevernas måluppfyllelse, inflytande och trygghet.

Verksamheten bör utgöra ett komplement till eller tillföra ett mervärde till den verksamhet som nämnden bedriver. Verksamheten

får inte ersätta nämndens ordinarie verksamhet och det ska finnas en efterfrågan på verksamheten. Verksamheten ska vara öppen för alla i den angivna målgruppen och definitionen av målgruppen får inte utesluta någon på grund av etnisk tillhörighet, sexuell läggning, könsidentitet, funktionsnedsättning, utbildning, ekonomi, ålder med mera.

Områden som kan vara aktuella för IOP är exempelvis när en organisation har en särskild och/eller mångårig kunskap om ett specifikt område och/eller har utarbetat specifika metoder för den verksamhet avtalet avser. I dessa fall ska inte skolan själv kunna erbjuda insatser på området. Ett IOP skulle även kunna skrivas i samverkan med flera ideella aktörer runt en gemensam verksamhet, målgrupp eller aktivitet, där samverkan i sig självt är en del av mervärdet som ej kan uppnås på annat sätt.

Några exempel på områden där IOP skulle kunna vara aktuellt för utbildningsnämnden är demokrati och integration, sociala frågor, hälsa, natur och miljö, språk och läsning, käll- och/eller normkritiska förhållningssätt, yrkesinspiration och entreprenörskap m.m.

Utbildningsförvaltningen kommer att ta fram anvisningar för IOP och vad som kan och bör ingå i ett sådant avtal.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner inriktningen för idéburet offentligt partnerskap.